

СОЦИАЛЬНАЯ ФИЛОСОФИЯ М. И. ТУГАН-БАРАНОВСКОГО

В России в конце XIX в. развивается этико-социальное направление экономической мысли, одним из представителей которого был М. И. Туган-Барановский (1865–1919). М. И. Туган-Барановский – учёный-экономист и социальный философ, озабоченный проблемой построения нового общества, которое бы отвечало принципу верховной ценности человеческой личности. Как учёный-экономист, он стремился познать объективные законы капиталистической экономики. Но он не только признавал неизбежность этической обусловленности политической экономики, но и руководствовался нравственным критерием при разработке важнейших понятий политэкономии. Эти идеи имеют большое значение сегодня.

Он был приверженцем социалистической идеи, согласно которой социализм – это необходимая стадия общественного прогресса, потому что он реализует внутренне присущие человечеству черты коллективизма, солидарности. Типы народных форм производства должны были включать не только самоуправление конкретных экономических единиц, но и уравнительное начало. М. И. Туган-Барановский большое внимание уделял проблемам экономического и социально-политического развития России. Он рассматривал социализм в узком и широком смысле слова. Социализм в узком смысле слова он понимал как специфическую форму товарного хозяйства, в которой сочетаются элементы капитализма и участия рабочих в управлении и распределении продукта.

Социализм в широком смысле слова, по его мнению, – некий анархический коммунизм, где новый уровень производительных сил сочетается с появлением нового типа человека. Происходит органичное сочетание централизованного государственного управления с использованием средств производства кооперативами трудовых коллективов. В традициях

русской социально-экономической мысли он критикует капиталистическую систему хозяйства, отмечая, что при данном строе огромное большинство населения обречены постоянно служить средством для увеличения благосостояния других общественных классов, несравненно менее многочисленных. Поэтому неизбежен переход к социалистическому обществу. Цель социализма, как отмечает М. И. Туган-Барановский, – устроить жизнь на началах свободы, правды и справедливости. Он считал, что в основе социализма как учения о справедливом обществе должна лежать этическая идея, сформулированная И. Кантом, – идея о равноценности человеческой личности, о человеческой личности как цели в себе. При социализме, по его мнению, развитие каждой отдельной личности становится главной общественной целью.

Идея сильного государства в сочетании с широкой самостоятельностью и творчеством отдельных работников, идея о необходимости формирования нравственных оснований экономической жизни сегодня очень актуальны.

Савченко К.
НТУ «ХПИ»

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ ПЕРСОНАЛУ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО СПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА

Потенціал економічного зростання країн безпосередньо залежить від розвитку науки й техніки, інтелектуальної бази кожного суб'єкта господарювання. Така економіка потребує підвищення уваги до формування й управління людськими ресурсами. Саме це робить знання, навички персоналу критично важливими для підприємства. Особливу увагу слід приділяти здатності персоналу генерувати ідеї, брати участь у подальшому навчанні, уміти варіативно мислити, швидко адаптуватися до змін, обробляти значні масиви інформації – усьому тому, що формує інтелектуальний капітал організації.

Важливе місце в економіці знань повинні займати університети та інші навчальні заклади, які виводять на ринок не лише науково-дослідні розробки, а й свої послуги щодо засвоєння знань і вмінь. Так, найактивнішими серед національних заявників на винаходи й корисні моделі 2011 р. були наукові організації та навчальні заклади МОНМС України, які подали понад 3,8 тис. заявок, що становить майже 50 % загальної кількості заявок. Результати проведених досліджень дають можливість виділити такі чинники, які переконливо впливають на формування інноваційного продукту підприємств. До них належать нормативно-законодавча база, професійні й соціальні компетенції персоналу, інноваційна культура, інформаційна база, методологія оцінювання нематеріальних активів та організаційного забезпечення процесів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Підприємства України для найбільш ефективного використання своїх інноваційних можливостей мають урахувати структуру свого людського капіталу, процес формування й управління знаннями. Проте знання як такі (у їх «чистому» вигляді) не можуть бути нематеріальними активами підприємства, але вони є основою створення нематеріальних активів, оскільки наявні в усіх об'єктах інтелектуального капіталу. Слід зазначити, що найбільш успішні країни приділяють особливу увагу збільшенню, поширенню знань. Наприклад, відомо, що найкраща освіта у Фінляндії, найбільш «винахідлива країна» – Японія, а в Китаї, починаючи з XV ст., науку розглядають як технологію.

Отже, система управління компетенціями повинна стимулювати інноваційну активність робітників щодо створення й упровадження об'єктів інтелектуальної власності. Компетенції персоналу базуються на знаннях, уміннях і досвіді. Аналіз інноваційної діяльності персоналу дає змогу виділити саме ті компетенції, які можуть бути об'єктом цілеспрямованої політики управління людськими ресурсами, а саме: продуктивність праці, професійне зростання, умотивованість, сумлінне виконання своїх обов'язків, ініціативність, винахідливість, інтелектуальну відповідальність, креативність.